

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-395/2017. számú ügyben**

Előadók: dr. Kristó Annamária
dr. Blaskovits Márta
dr.- Gulyás Attila

Az eljárás megindítása

A panaszos egyedi fűtést szolgáló kéményei vonatkozásában a kötelező kéményseprő-ipari közszolgáltatást, a FŐKÉTÚSZ Kft., és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság eljárását sérelmezte, továbbá kifogásolta a tényleges jogorvoslat hiányát. Ügye kivizsgálása érdekében a panaszos eljárt a Főpolgármesteri Hivatal Városüzemeltetési Főosztály Kommunális Közszolgáltatási és Környezetügyi Osztályánál, és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hivatalánál. A vizsgálathoz rendelkezésemre bocsátotta az ügyben keletkezett teljes iratanyagot.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének, és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való joggal összefüggő visszásság gyanúja merült fel, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

A vizsgálat lefolytatásánál figyelemmel voltam a korábbi ombudsmani jelentésre¹, annak megállapításaira. Az egyedi ügyben felmerülő visszásságok teljes körű feltárása érdekében alapjogi szempontból áttekintettem az ügyben hatályos jogi szabályozást is.

Érintett alapvető jogok és alkotmányos értékek:

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés: *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”*
- Tisztességes hatósági eljáráshoz való jog (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”*)
- Jogorvoslathoz való jog (Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási szervek döntése ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”*)

Alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény
- a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. (a továbbiakban: Ksktv.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.)
- a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló törvény végrehajtására kiadott 347/2012. (XII. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.)
- a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)
- a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló 63/2012. BM rendelet (a továbbiakban: BM. rendelet.)
- kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Kgy. rendelet)

¹AJB-2096/2014.

A megállapított tényállás

A panaszos beadványában előadta, hogy 2014-ben az évi szokásos kéményellenőrzést a FŐKÉTÜSZ Kft. az év utolsó negyedévében, a munkaidejébe eső időpontban kívánta elvégezni, emiatt nem tudta biztosítani a lakásba a bejutást, különös tekintettel arra, hogy a közszolgáltatással érintett lakásban senki sem lakott. 2014. október 29-én ajánlott levélben tájékoztatta erről a szolgáltatót, ismertette a számára alkalmas időpontokat, továbbá kérte, hogy a kapcsolattartáshoz a jövőben elektronikus levélcímet használják. Az időpont egyeztetést követően a panaszos lakásában 2015. január 7-én került sor a 2014. évi szokásos éves kéményellenőrzésre.

A sormunkáról készült tanúsítvány szerint az összekötő elem ellenőrzési, tisztítási feltételét a kéményseprő nem találta megfelelőnek, ezért előírta, hogy a füstcsövekhez „tisztítóablakos könyökidom” alkalmazása szükséges.

Mivel a szolgáltató megállapításával a panaszos nem értett egyet, 2015. március 11-én kelt levelében panasszal fordult a Főpolgármesteri Hivatal Városüzemeltetési Főosztály Kommunális Közszolgáltatási és Környezetügyi Osztályához (a továbbiakban: Főpolgármesteri Hivatal), mint a Ksktv. 9. § (4) bekezdése szerinti ellátásért felelős önkormányzathoz. Panaszában kérte a tanúsítvány módosítását a levelében kifejtetteknek megfelelően. Beadványában kérte azt is, hogy amennyiben eljárásuk nem vezetne a kifogásolt tanúsítvány módosítására, panaszát a Ksktv. 12. § (2) bekezdés c) pontja és a Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés h) pontja alapján hatósági döntés céljából továbbítsák a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez.

A hivatkozott tanúsítvány szerint a lakásban használt három kémény esetében nem megfelelő az égéstermék-elvezetők tisztítási, ellenőrzési feltételei (2/a hibakód), és nem megfelelő az összekötő elemek ellenőrzési, tisztítási feltételei (3/a hibakód) sem. A tanúsítvány „egyebek” rovatának adata szerint a megállapított hiányosságok megszüntetéséhez a füstcsövekhez „tisztítóablakos könyökidom” szükséges. A sormunka elvégzése során, a tanúsítvány átvételekor azt a kiegészítő jellegű szóbeli tájékoztatást kapta a panaszos, hogy a hiányosságot 2015. január 1-én bekövetkezett jogszabályváltozás miatt kellett megállapítani. A panaszos beadványához a tényállás tisztázása céljából a hivatkozott tanúsítványban kifogásolt füstcsövekről és könyökidomokról fénykép- és videofelvételeket csatolt.

A panaszos részletesen kifejtette, hogy a tanúsítványban feltüntetett megállapításokkal miért nem értett egyet. Álláspontja szerint tényszerűen nem igaz, hogy az összekötő elem ellenőrzési, tisztítási feltétele nem lenne megfelelő. A sormunka végzése során az ellenőrzés akadály nélkül megvalósult. A sormunka végzője a könyökidom egyik végét az egyik kezével kihúzta a kémény falí nyílásából, és egy meggyújtott papírral elvégezte a kémény ellenőrzését.

A füstcsövek és a könyökidomok könnyen eltávolíthatók a kéménynyílásból és a gázkészülékből, könnyen szétszedhetőek és tisztíthatók. Azt az állítását, hogy a füstcsövek tisztításához a könyökidomokra semmiféle ablak nem szükséges, fényképfelvételekkel támasztotta alá.

Ezzel egyidejűleg a panaszos tájékoztatást kért a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hivatalától is (a továbbiakban: Katasztrófavédelem) arra vonatkozóan, hogy a három, kéménybekötött, vezetékes gázzal üzemelő készülék füstcsövei és könyökidomai megfelelőek-e, amennyiben nem, akkor miért, és ez esetben milyen módosítás, változtatás lenne szükséges.

A Főpolgármesteri Hivaltól 2015. április 7-én kapott választ a bejelentésében feltett kérdéseire, amelyben a következőkről tájékoztatták:

„A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény (a továbbiakban: Törvény) 7. § (1) előírásainak megfelelően a FŐKÉTÜSZ Fővárosi Kéményseprőipari Kft. (a továbbiakban: FŐKÉTÜSZ Kft.) VIII. kerületi munkatársai 2014. évben előzetes értesítésüket követően október 14-én és november 4-én kívánták a kéményseprő-ipari közszolgáltatást a [...] társasház lakásaiban ellátni. A FŐKÉTÜSZ Kft. munkatársai a III. em. 15. sz. albetétbe a sormunka jellegű ellenőrzés két időpontjában bejutni nem tudtak, ezért a Törvény 9. § (2) f) pontja értelmében az ingatlan használója vált kötelessé a második időponttól számított 30 napon belül a közszolgáltatást – külön egyeztetést követően – igényben venni.

Az ellenőrzés pótlólagos időpontja – 30 napon túli megrendelésre – 2015. január 7-re került egyeztetésre, amikor is FÓKÉTÜSZ Kft. munkatársai a tárgyi ingatlanba sikeresen bejutottak, és az ellenőrzést maradéktalanul elvégezték.

Az Ön bejelentésének 1. mellékletét képező, az ellenőrzés megállapításait rögzítő 1114519454 vonalkódú Tanúsítvány másolatának tanúsága szerint a tárgyi ingatlanhoz 3 db ENHG típusú gáztüzelésű égéstermék-elvezető tartozik, melyek vizsgálata során a FÓKÉTÜSZ Kft. munkatársai kivétel nélkül, mindhárom kémény esetében a tisztítási, ellenőrzési feltételekre (2/a hibakód) valamint az összekötő elem állapotára (3/a hibakód) vonatkozó hiányosságokat alapítottak meg.

A Tanúsítványon jelölt hiányosságok a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló 63/2012. (XII. 11.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 2. mellékletében foglaltaknak megfelelően kerültek rögzítésre, melyeket az összekötő elemek vonatkozásában tett „tisztítóablakos könyökídom” korrekciós javaslattal egészítették ki.

A Hivatalunk felé intézett bejelentésében megjegyezte, hogy a tanúsítvány átvételekor azt a szóbeli tájékoztatást kapta, hogy a hivatkozott hiányosságok megállapítása a hatályos jogszabályok 2015. január 1-jén bekövetkezett változása miatt történt.

A BM rendelet szerint:

„12. § (3) Az égéstermék-elvezető levegő utánpótlásának ellenőrzését, az összekötő elemek ellenőrzését és szükség szerinti tisztítását, az égéstermék CO paraméterének vizsgálatát és a műszaki- biztonsági felülvizsgálat meglétének ellenőrzését 2015. január 1-jétől végzi a közszolgáltató sormunka keretében. A CO paraméterének vizsgálata bevezetése érdekében az összekötőelem adatait (bekötések száma vagy hossza), és a gáztüzelő-berendezés bemenő névleges hőteljesítmény kategóriáját 2013. január 1-jétől a közszolgáltató a sormunka alkalmával rögzíti.”

Fentiekre tekintettel, a FÓKÉTÜSZ Kft. 2015. január 1-je óta sormunka keretében végzett ellenőrzés alkalmával többletfeladatot lát el, így az összekötő elemek ellenőrzését és szükség szerinti tisztítását is, ezért a FÓKÉTÜSZ Kft. munkatársainak a tájékoztatása helyes volt.

A BM rendelet 1. mellékletében foglaltak egyértelműen rögzítik a FÓKÉTÜSZ Kft. dolgozóinak feladatait, úgymint: „Ellenőrzés: Az égéstermék-elvezetőnek és tartozékainak, továbbá a megközelítés szerkezeti elemeinek, járulékos elemeinek ellenőrzését a közszolgáltató a rendeltetészerű bonthatóságra figyelemmel szemrevételezéssel, hagyományos kéményseprő eszközökkel, szerszámokkal vagy műszerrel végzi. [...]

A szakmunkás az alábbiakat ellenőrzi:

Az égéstermék-elvezetőnél 3.3 összekötő elem ellenőrzési tisztítási feltételeinek meglétét, [...]

II. Tisztítás

A tüzelőberendezés és az égéstermék-elvezető használatából eredő lerakódások, továbbá egyéb az égéstermék-elvezető belső keresztmetszetét szűkítő vagy azt elzáró anyagok (állattetemek, pókbál, avar, korrózióból, állagromlásból lebulló, visszamaradt építőelem) eltávolítása az égéstermék-elvezető járatából, a koromzsákból, a bekötőnyílásból és az összekötő elemből (amennyiben ennek lehetősége rendeltetészerűen kialakított).

A tisztítást végző szakmunkás vagy betanított munkás szakmunkás szakmai irányítása mellett a következő munkafolyamatokat végzi:

1. Lerakódás tisztítását (seprés)

Az égéstermék-elvezető tisztítását a járat és az összekötőelem teljes hosszában a kitorcolláson vagy beépített tisztítónyíláson keresztül, esetleges bonthatóság esetében a bontást követően a járat anyagának, kialakításának, keresztmetszetének és hosszának megfelelő szerszámmal mechanikus módon, vegyszeres technológia alkalmazása nélkül. [...] 4. Az összekötő elem belső járatának tisztítását, anyagának, keresztmetszetének, kialakításának megfelelő kéményseprő szerszámmal, mechanikus módon, a beépített ellenőrző-, tisztítónyíláson keresztül, vagy annak hiányában, ha annak lehetősége biztosított, oldással, roncsolásmentes bontással.”

Az Ön által csatolt fényképeken látható bilincs-elemek nem biztosítják a roncsolásmentes eltávolítást és visszahelyezést. Az összekötő elemek falra történő rögzítését biztosítani hivatott bilincsek az ellenőrzésenkénti eltávolítással és visszahelyezéssel sérülhetnek.

A fenti rendelkezés és a mellékelt fotódokumentáció alapján egyértelműen megállapítható, hogy jelen esetben az összekötő elemek jogszabály szerinti ellenőrzése, tisztítása csakis beépített nyíláson keresztül valósítható meg.

Tájékoztatjuk, hogy a FŐKÉTÜSZ Kft. – Üzletszabályzata alapján – az égéstermék-elvezető berendezések tervezéséről, kivitelezéséről és ellenőrzéséről szóló MSZ 845:2012 szabványt alkalmazza. A hivatkozott szabvány 9.2 és 12.9 pontja részletesen rögzíti az összekötő elemek tisztítási és ellenőrzési feltételeit, valamint a tisztítóajtók, -nyílások paramétereit.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a FŐKÉTÜSZ Kft. munkatársai a jogszabályoknak megfelelően jártak el, a 2015. január 7-i ellenőrzésük alkalmával tett megállapításaik a jogszabályoknak megfelelőek voltak.

Tájékoztatjuk továbbá, hogy amennyiben a Főpolgármesteri Hivatal Törvény 9. § (4) bekezdése alapján lefolytatott eljárását eredménytelennek tartja, panaszával a Törvény 12. § (2) bekezdése, valamint a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés h) pontja alapján 2013. január 1-jétől – a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez – a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz, mint a FŐKÉTÜSZ Kft. szakmai felügyeleti szervéhez fordulhat.”

Tekintettel arra, hogy a panaszos a fent ismertetett állásfoglalással, és a magyar szabványra való hivatkozással nem értett egyet, az addig keletkezett iratanyag csatolásával 2015. május 20-án a Ksktv. 12. § (2) bekezdés c) pontja és (3) bekezdése alapján beadvánnyal fordult a Katasztrófavédelemhez, amelyben a FŐKÉTÜSZ Kft. és a Főpolgármesteri Hivatal döntésének felülvizsgálatát kérte a csatolt bizonyítékok alapján. A Katasztrófavédelem 2015. május 21-én kelt levelében értesítette, hogy beadványát a Pkbt. alapján fogják megvizsgálni.

A 2015. évi szokásos kéményellenőrzést a FŐKÉTÜSZ Kft. 2015. július 27-én kívánta elvégezni. A kéményseprők bejutását egy nap szabadsága felhasználásával biztosította a panaszos. Az előző évhez hasonlóan – a változatlan körülmények ellenére – az összekötő elem ellenőrzési, tisztítási feltétele nem megfelelő 3/a hibakóddal készült el a tanúsítvány. A megállapítással ebben az esetben sem értett egyet a panaszos, de várta a Katasztrófavédelem döntését a 2015. május 20-i beadványában előadottakról.

A Katasztrófavédelem 35100/7815-4/2015.ált. számú tájékoztató levelét 2015. szeptember 9-én kapta meg, amely a következőket tartalmazta:

„A csatolt videofelvételekből megállapítást nyert, hogy a lakásban található összekötőelemek kézzel bonthatóak, tárgyi lakásban a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló 63/2012. (XII. 11.) BM rendelet 1. mellékletében meghatározott rendeltetészerű bonthatósággal kapcsolatos feltételek fennállnak. A 3/a hibakód téves alkalmazására figyelemmel a kéményseprő-ipari közszolgáltatást felhívtam arra, hogy 30 napon belül a 2015. évi sormunkát pótolja. Tájékoztatom, hogy a tanúsítványon feltüntetett 2/a hibakód vonatkozásában a FŐKÉTÜSZ Kft. felhívásomra akként nyilatkozott, hogy az égéstermék-elvezető felső ellenőrzési és tisztítási lehetősége nem volt biztosított (padlásra nem lehetett bejutni) így a padlástéri és tetőn kívüli szakasz nem volt ellenőrizhető. A FŐKÉTÜSZ Kft. üzletszabályzata alapján tájékoztatom arról, hogy nevezett cég a közszolgáltatást munkanapokon 8 és 16 óra között köteles ellátni.”

A tájékoztatás szerint a sormunka tanúsítványán feltüntetett hibakód téves, és a FŐKÉTÜSZ Kft. 30 napon belül köteles a sormunka pótlására. A levél nem tartalmazta annak kifejtését, hogy a tanúsítvánnyal bizonyítottan a lakásban már járt kéményseprőnek pontosan mit kellene pótolnia, azonban tartalma szerint felülbírálta a FŐKÉTÜSZ Kft. és a Főpolgármesteri Hivatal „tisztítóablakos könyökidom” szükségességére vonatkozó véleményét, így a válasz a panaszos számára megfelelőnek látszott és a vitatott kérdést elintézettnak tekintette.

A panaszos meglepetésére 2015. szeptember második felében a társasház lépcsőházában nyilvános helyre ismét kiragasztották a szokásos éves kéményellenőrzés meghirdetésére szolgáló formanyomtatványt, amelyre kézzel névre szóló üzentet írtak a panaszosnak, megadva egy mobil telefonszámot abból a célból, hogy hívja fel a céget a 2015. szeptember 18.-i időpont egyeztetés végett a katasztrófavédelemmel folytatott levelezésével kapcsolatban.

Tekintettel arra, hogy a FŐKÉTÜSZ Kft. a 2015. évi ellenőrzést 2015. július 27-én már elvégezte és a 2015. évre esedékes kéményseprő tevékenység miatt a panaszos egy nap szabadságát már felhasználta, továbbá a levélszekrénybe helyezett értesítés helyett alkalmazott nyilvános üzenetési módszerrel nem értett egyet, nem tartotta sürgősnek a kapcsolatfelvétel.

A Katasztrófavédelemtől 2015. október 15-én elektronikus levélben kapott tájékoztatást a korábban már megkapott levéllel megegyező tartalommal.

A FŐKÉTÜSZ Kft. VIII. kerületi csoportvezetője 2015. október 29-dikén elektronikus úton újabb időpont egyeztetés céljából kereste meg a panaszost. A panaszos tekintettel arra, hogy nem értette, milyen ügyben, milyen okból és célból, és melyik évre vonatkozóan szeretnének vele időpontot egyeztetni, válaszlevelében kifejtette, hogy a 2015. évi sormunkát 2015. július 27-én már elvégezték, amit a 1114514202 számú tanúsítvány bizonyít. Sem a 2014. évre vonatkozó, 2015. január 7-én elvégzett sormunka során kiállított 1114519454 vonalkódú tanúsítvány, sem a 2015. évre vonatkozóan kiállított 1114514202 számú tanúsítvány tartalma tekintetében nem volt vitatott, hogy a – társasház közös képviselője által a többi házbeli kéménnyel együtt – nemrég béleltetett kémények problémamentesek. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy a tanúsítvánnyal érintett lakásban, ebben az évben további, új vizsgálnivalójuk nincs, tehát az adminisztrációs tévedésük kijavításába való személyes bevonását a panaszos szükségtelen tartotta. Ezt az álláspontját elektronikus levélben a Katasztrófavédelemnek is megküldte.

A Katasztrófavédelem 2015. november 2-án a következőkről tájékoztatta a panaszost:

„Tájékoztatom, hogy a sormunka ismételt elvégzése azért lenne szükséges, mert a tanúsítvány rögzíti a kéményseprő-ipari közszolgáltató égéstermék-elvezetővel kapcsolatos szakmai megállapításait, a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló 63/2012. (XII. 11.) BM rendelet 12. § (3) bekezdése alapján az égéstermék-elvezető levegő utánpótlásának ellenőrzését, az összekötő elemek ellenőrzését és szükség szerinti tisztítását, az égéstermék CO paraméterének vizsgálatát és a műszaki-biztonsági felülvizsgálat meglétének ellenőrzését 2015. január 1-jétől végzi a közszolgáltató sormunka keretében. Ezért miután a kéményseprő-ipari közszolgáltató részéről e kötelezettség fennáll, és bizonyítást nyert, hogy a füstcsövek bonthatók, indokolt lenne a jelzett munkafolyamat elvégzése. A tanúsítvány sormunka elvégzése nélküli pontosítására, módosítására a hatályos jogszabályok nem tartalmaznak rendelkezéseket.

A társasház padlásterében történő bejutással kapcsolatban tájékoztatom, hogy a kéményseprő- ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ksktv.) 9. § (2) bekezdés a) pontja alapján az ingatlan használója köteles a közszolgáltató 6. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátását lehetővé tenni és az ehhez szükséges feltételeket biztosítani. Miután a padlástér társasház esetében közös tulajdonnak minősül e kötelezettség a közös képviselőt terheli, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a gondok felé kötelezettséget telepítene e kérdésben.

A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelet a sormunka időpontjáról szóló értesítéssel kapcsolatban az alábbi rendelkezéseket tartalmazza: „(2) A Közszolgáltató a sormunka végzésének várható időpontjáról kellő időben - de a munka megkezdését legalább 8 nappal megelőzően - köteles az ingatlan tulajdonosát írásban, hirdetmény útján értesíteni.

(3) A kiértesítés

a) többlakásos vagy többszintes épület esetén kapualji hirdetmény, plakát vagy

b) laza beépítésű (családi házas) lakóterületeken, az utcasarkokon jól látható módon elhelyezett hirdetmény, plakát útján valósul meg.

(4) Amennyiben a sormunka elvégzése az első kiértesítés után meghiúsul, a kiértesítés ismételt esetben a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló BM rendeletben meghatározott módon valósul meg a 2. számú melléklet szerinti nyomtatvány ki- töltésével. A második időpontról szóló értesítő másodpéldánya egyben az elhelyezés helyének és tényének igazolására is szolgál.

(5) A kiértesítés akkor megfelelő, ha azon naptári nap, négyórás időtartam pontossággal kerül megjelölésre a munkavégzés időpontja.

(6) Amennyiben a Közszolgáltató Társasházak esetén a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló törvény szerinti meghatározott második alkalommal sem tudja elvégezni az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást, a közös képviseletet levélben tájékoztatja arról, hogy az ismételt értesítés ellenére mely lakások esetén maradt el a közszolgáltatás igénybevétele.”

Tájékoztatom, hogy hatósági ellenőrzés keretében vizsgálom, hogy a FŐKÉTÜSZ Kft. a közös képviselő felé gondoskodott-e második időpontról szóló értesítő kiállításáról.”

A panaszos 2015. november 9-én Katasztrófavédelemnek elküldött válaszelevelében ismételt és részletesen – alábbi levelében – kifejtette, hogy miért nem tud korlátok nélkül a kerületi kéményseprők rendelkezésére állni.

„Az ügy vonatkozásában mindenekelőtt nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a felmerült probléma oka egyedül az, hogy a helyszínen járt kéményseprő 2015. július 27-én, mint 2015. január 7-én is, nem volt hajlandó teljes körűen elvégezni a munkáját. A 2015. július 27-én elvégzett ellenőrzés során – a 2015. január 7-i eset tanulsága alapján – a konvektor füstcsövét a kéményseprőt megelőzőre kiemelttem a helyéről, és a kéményseprő felé nyújtottam, akinek így látnia kellett, hogy az belül is tiszta. Ezzel ott és azonnal bizonyított volt a füstcsövek bonthatósága és tisztasága. A helyszínen volt egy fő kéményseprő a helyéről kivett, feléje nyújtott füstcső kézbe vételét elutasította.

A FŐKÉTÜSZ VIII. kerületi irodáját 2015. november 3-án kb. 9 óra 40 perckor felbívtam. A hívást fogadó meghallgatásom nélkül azonnal kezdte a beszélgetést, hogy én munkaidőben mit csináljak, aminek a munkaidőben – függetlenül attól, hogy ők szabotálták már második esetben a munkájukat – nem tudok eleget tenni. A beszélgetés folytatása után visszahívást ígért, amit nem tett meg. Amennyiben visszahívott volna, azonnal folytathattuk volna a beszélgetést, hogy előre egyeztetett pénteki napon 14 óra 30 perc után biztosan biztosítani tudom a bejutást a lakásba, de szerencsés esetben esetleg kb. egy órával korábban is. [...]

A konkrét ügyben pedig, a VIII. kerületi kéményseprő már bent volt a lakásban, és annak ellenére állította 2015. július 27-én is, hogy a füstcső nem tisztítható, hogy azt a helyéről kiemelve feléje nyújtottam. [...]

A padlástérbe történő bejutás kapcsán, ha jól emlékszem ismerttettem, hogy a kulccsal rendelkező gondnok a házban lakik. Biztos, hogy a gondnoknál is van kémény, így a kéményseprők jártak a lakásában. Esetleg annak során megkérhették volna, hogy nyissa ki a padlástérrel, vagy adja oda a kulcsot a munkavégzésük idejére. Vélekedésem szerint a közös képviselő sem tud egyebet közölni megkeresése esetén, mint hogy a padlástér kulcsa a házban, a gondnoknál folyamatosan megtalálható.”

Ezt követően a társasház lépcsőházának falára – immár második alkalommal – a szolgáltató kiragasztott egy újabb – az éves kéményellenőrzés meghirdetésére szolgáló – nyomtatványt, felső sarkában a panaszos nevének feltüntetésével, amely szerint 2015. november 12-én 11 és 15 óra között kéményellenőrzést végeznek a katasztrófavédelem utasítására.

A panaszos előadta, hogy az értesítésben feltüntetett időpontban, 2015. november 12-én 11 és 15 óra között a munkahelyén volt. A munkája jellegéből következően az év vége felé a szokásosnál is több az elvégzendő határidős feladata, ezért ebben az évben már nem tudott további szabadságot tervezni a kéményseprők ismételt fogadására.

A Katasztrófavédelem 2015. december 8. napján kelt levelében a panaszosnak korábban írt tájékoztatását a – FŐKÉTÜSZ Kft. tájékoztatása alapján – az alábbiakkal egészítette ki:

„A FŐKÉTÜSZ Kft. nyilatkozatában hivatkozott a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ksktv.) 7. § (1) bekezdésére, mely szerint:

„(1) A közszolgáltató az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást megrendelés nélkül, ütemezett sormunka keretében látja el az ingatlan használójának előzetes értesítése alapján. Amennyiben az ingatlan használójának a jelzett időpont nem megfelelő, az első időponttól számított 30 napon belül eső második időpontot jelöl meg a közszolgáltató.”

A kéményseprő-ipari közszolgáltató álláspontja az, hogy a Ksktv. 9. § (2) egyértelműsíti, hogy a szolgáltatás végzésének feltételeit a használónak kell biztosítani: (2) Az ingatlan használója köteles a) a közszolgáltató 6. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátását lehetővé tenni és az ehhez szükséges feltételeket biztosítani,”

- A FŐKÉTÜSZ Kft. akként nyilatkozott, hogy a tulajdonosnak abban az esetben kötelessége a kéményseprő-ipari közszolgáltatást egyeztetett időpontban megrendelni, ha a használó ennek az első két meghíúsult munkavégzési kötelezettségnek nem tett eleget (Ksktv . 9. § (3) d). A kéményseprő-ipari közszolgáltató arra hivatkozott, hogy üzletszabályzatuk 4.4./b pontjában pontos és közérthető tájékoztatást nyújtanak ügyfeleinknek azon jogszabályi kötelezettségekkel kapcsolatosan, mely szerint a padlástérbe feljuttatás és tetőre kijuttatás feltételeit nekik kell biztosítani a kéményseprő-ipari közszolgáltatás során, a jogszabályi környezet nem teszi kötelezővé a közös képviseletek tájékoztatását a szolgáltatás második időpontja vonatkozásában.*
- A FŐKÉTÜSZ Kft. a közös képviseletek tájékoztatásával kapcsolatban a jogszabályokban előírt gyakorlatot követi, a törvényben foglalt tulajdonosi kötelezettség teljesíthetősége érdekében a közös képviseletet levélben tájékoztatja a másodszer is zárva talált lakásokról. A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelet 8. § (6) bekezdésében foglaltak szerint: Amennyiben a Közszolgáltató Társasházak esetén a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló törvény szerint meghatározott második alkalommal sem tudja elvégezni az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást, a közös képviseletet levélben tájékoztatja arról, hogy az ismételt értesítés ellenére mely lakások esetén maradt el a közszolgáltatás igénybevétele.*
- A FŐKÉTÜSZ Kft. értesített arról, hogy tájékoztató levelükben minden esetben felhívják a figyelmet a szolgáltatás 30 napon belüli megrendelési kötelezettségre. A FŐKÉTÜSZ Kft. álláspontja szerint a közszolgáltatás feltételeinek biztosítása minden esetben használói kötelezettség, amelyek egyértelműen körül írottak a jogszabályokban, illetve az üzletszabályzatában, az ellenőrzések elvégzése érdekében a szükséges lépéseket a használónak kell megtennie a fentiekben kifejtettek alapján. A FŐKÉTÜSZ Kft. előadta, hogy a tulajdonosi tájékoztatást a közös képviseletnek küldött levélben megtette, a 2/a hibakód az ellenőrzési feltételek hiányosságát jelezte, az feltételezhetően a használói kötelezettségek hiányára vezethető vissza.”*

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1)-(2) bekezdései szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, illetve közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés a) pontja értelmében közszolgáltatást végző szerv – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv. A közszolgáltatást végző szerv kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható. A vizsgálat idején hatályos kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény 2. §-a értelmében a kéményseprő-ipari közszolgáltatás biztosítása a megyei, megyei jogú városi és a fővárosi önkormányzat kötelező feladata, amelynek a működési területén való ellátását a községi, városi önkormányzat, illetőleg azok társulása a megyei önkormányzattól átvállalhatja. Tekintettel a fentiekre, továbbá arra, hogy a panaszos beadványában a tényleges jogorvoslat igénybevételenek hiányát valószínűsítette, hatásköröm az egyedi ügy vizsgálatára egyértelműen fennáll.

II. Az alkotmányos alapelvek és alapvető jogok tekintetében

Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Magyarország Alaptörvénye és az Ajbt. hatályba lépésével az alapvető jogok biztosaként is követni kívánom a fenti gyakorlatot, így míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásom során irányadónak tekintem a testület eddigi megállapításait is.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes volna a korábbi Alkotmány szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. A Testület továbbá a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban rámutatott: „Az Alaptörvény negyedik módosítása következtében (...) az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntés indokolásába történő beillesztése.

Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Ezzel összhangban az ombudsmani elvi megállapítások megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során kiindulópontnak számítanak az Alkotmánybíróság határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapítások, következtetések.

1. A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog:

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy *a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára*. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát.

A *jogbiztonság követelménye* azonban nem korlátozódik kizárólag a jogalkotás szférájára. Az alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelműen jogbizonytalanságot teremt, ha egy közigazgatási, illetve közszolgáltatást végző szerv az állampolgárokat túlbuzgóságból vagy a jogszabály hibás értelmezésből eredő indokolatlan zaklatásnak teszi ki.² A jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott *korlátok között* fejtik ki tevékenységüket.³

² Vö. 49/1995. (VI. 30.) AB határozat

³ Vö. 56/1991. (XI. 8.) AB határozat

2. Tisztességes eljáráshoz való jog:

Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Az irányadó alkotmánybírói tézis szerint a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „tisztességes” kifejezés túlmutat a szabályszerűsége, a jogszabályok szövegének betartásán. A *tisztességes eljárás követelménye* olyan minőség, melyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljárás követelménye tehát a hatósági ügyek intézése során nem pusztán az eljárás legalitását követeli meg. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

Noha a *tisztességes eljáráshoz való jog a gyakorlatban elsősorban a közigazgatási hatóságok eljárása során nyer értelmet, az ügyfelekkel, szerződéses partnerekkel, kapcsolatos eljárásai során a közszolgáltatást végző szervektől is elvárható.*

A *jogbiztonság követelménye és a tisztességes eljáráshoz való jog* – a közhatalmi tevékenység korlátaiként – önálló alapjogi normaként érvényesülnek: gátját képezik a garanciális szabályok szándékolt félretételének, félreértelmezésének, a kiszámíthatatlanság okozta jogsérelmek bekövetkezésének. Sokrétű követelményrendszer foglalnak magukba, amelynek kereteit és alapjait – elsődlegesen a jogalkotásra vonatkozó követelményként – a már idézett alkotmánybírói gyakorlat alakította ki, de amelyet – a jogalkalmazás ellenőrzése során – a bírósági és az ombudsmani gyakorlat tölt ki további tartalommal, fejlesztí tovább.

3. Jogorvoslathoz való jog:

A jogállamiság elve, a jogbiztonság követelménye és a *jogorvoslathoz való jog* szoros kapcsolatban áll egymással. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a *jogorvoslathoz való jog* immanens tartalmát képezi, hogy az érdemi határozatokkal szemben más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz lehet fordulni.⁴ A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége is szükséges, vagyis az, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.⁵

III. Az ügy érdemében

1. Alapvetések:

A kötelező kéményseprő-ipari közszolgáltatás célja az égéstermék elvezetőik biztonságos használatának a biztosítása. A Ksktv. rögzíti a kötelezően igénybeveendő kéményseprő-ipari közszolgáltatás körét, amely kiterjed a lakásban, helyiségben a *tűzelőberendezés égéstermékének elvezetésére szolgáló kémény járatának és tartozékainak* időszakos ellenőrzésére, tisztítására, műszaki felülvizsgálatára, a használat és a műszaki megoldás megfelelőségének vizsgálatára.

⁴ Vö. 5/1992. (I. 30.) AB határozat, 22/1995. (III. 31.) AB határozat.

⁵ Vö. 23/1998. (VI. 9.) AB határozat, 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 19/1999. (VI. 25.) AB határozat.

A kéményseprő-ipari közszolgáltatás szakmai követelményeit, valamint a tevékenység körét, a közszolgáltatással kapcsolatos eljárás rendjét pedig a Vhr., a BM rendelet, és a Kgy. rendelet részletesen megállapítja.

A közszolgáltatás során, a sormunka keretében időszakonként a közszolgáltató köteles elvégezni a Ksktv.-ben meghatározott feladatokat, az ingatlan használója pedig köteles igénybe venni a közszolgáltatást, ha olyan tüzelőberendezést üzemeltet, amely a hozzá tartozó vagy hozzá csatlakoztatott égéstermék-elvezetővel van felszerelve, vagy ahhoz csatlakozik. Az ingatlan használója köteles a közszolgáltató feladatainak ellátását lehetővé tenni és az ehhez szükséges feltételeket biztosítani.

2. A panaszügy vizsgálata az eljárás idején hatályos jogszabályok alapján:

2/1. Vizsgálat megállapításai a kitűzött időpont tekintetében:

A közszolgáltató az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást megrendelés nélkül, ütemezett sormunka keretében látja el az ingatlan használójának előzetes értesítése alapján. A közszolgáltató a sormunkák ütemezésére havi bontásban közszolgáltatási ütemtervet készít, melyet honlapján és ügyfélszolgálati irodáiban közzé tesz, továbbá írásbeli tájékoztatást küld az illetékes kerületi önkormányzatoknak hivatalos közzététel céljából. A kiértesítés többalakos, vagy többszintes épület esetén kapualji hirdetmény, plakát útján valósul meg.

Ha a közszolgáltatást a jelzett – első – időpontban nem tudták elvégezni, a közszolgáltató írásban második időpontot jelöl meg, és egyidejűleg az ingatlan használóját, tulajdonosát írásban tájékoztatja a közszolgáltatás – a második kéményellenőrzés meghiúsulása esetén – 30 napon belüli igénybevételének kötelezettségéről, és ennek elmulasztása esetén a tűzvédelmi hatóság értesítésének közszolgáltatói kötelezettségéről.

A második időpontról szóló értesítés sorszámozott, laccímre szóló, szigorú számadású, kétpéldányos bizonylaton nyilvántartott, tanúval vagy fényképfelvétellel, vagy az ingatlan használójának, tulajdonosának aláírásával vagy egyéb módon igazolt, postaládába helyezett, annak hiányában, kapura vagy bejárati ajtóra jól látható módon elhelyezett értesítéssel valósul meg.⁶ A második időpontról szóló értesítő másodpéldánya egyben az elhelyezés helyének és tényének igazolására is szolgál. Amennyiben a közszolgáltató társasházak esetén a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló törvény szerint meghatározott második alkalommal sem tudja elvégezni az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást, a közös képviselőt levélben tájékoztatja arról, hogy az ismételt értesítés ellenére mely lakások esetén maradt el a közszolgáltatás igénybevétele.

Ha a közszolgáltató az általa megjelölt második időpontban sem tudta a közszolgáltatást ellátni, a második időponttól számított 30 napon belül külön egyeztetést követően az ingatlan használója köteles a közszolgáltatást igénybe venni.

A Főpolgármesteri Hivatal a panaszosnak írt válaszában megerősítette, hogy egyeztetett időpontban 2015. január 7-én a FŐKÉTÜSZ Kft. munkatársai a tárgyi ingatlanba sikeresen bejutottak, és az ellenőrzést maradéktalanul elvégezték.

A beadványhoz csatolt sormunkáról készült tanúsítványok alapján megállapítható, hogy a panaszos lakásában a 2014. évi sormunka elvégzésére a panaszossal külön egyeztetett időpontban 2015. január 7-én került sor. A 2015. évi sormunka meghirdetett első időpontjában, 2015. július 27-én a jelenlévő panaszos biztosította a kötelező kéményellenőrzés elvégzését.

2/2. A sormunka keretében kiállított tanúsítványok tartalma:

A szolgáltató a közszolgáltatás során az általa elvégzett munkáról a BM rendelet 2. melléklete szerinti tanúsítványt az ott meghatározott tartalommal, olvashatóan, a Korm. rendeletben és a BM. rendelet mellékleteiben használt jelölések alkalmazásával két példányban tölti ki. A tanúsítvány egy példányát a közszolgáltató az ingatlan tulajdonosának, annak távollétében az ingatlan használójának igazolt módon kiadja. A közszolgáltatónak a kiadott tanúsítványok egy példányát 5 évig kell megőriznie.

⁶ 2. melléklet a 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelethez: Második értesítő nyomtatvány

A tanúsítványnak kell tartalmaznia a sormunka elvégzésekor tapasztalt meghibásodásokat, és amennyiben a szolgáltató *szabálytalanságot észlel*, köteles írásban felhívni a tulajdonos figyelmét annak megszüntetésére.

A szolgáltatónak két esetben van lehetősége hatósági eljárást kezdeményezni.

Egyik eset, amikor a szolgáltató *közvetlen élet- vagy tűzveszélyt* észlel. Ilyenkor először írásban fel kell hívni a tulajdonost a tüzelőberendezés azonnali használatának a megszüntetésére, és egyidejűleg *bejelentést kell tennie* az első fokú építésfelügyeleti, illetőleg tűzvédelmi hatóságnak, továbbá gáz-tüzelőberendezés esetén a területi gázszolgáltatónak. Az élet- és vagyonsbiztonság közvetlen veszélyeztetése esetén a kötelező értesítés eseteit és az értesítendő hatóságokat a Vhr. rögzíti.

Értesítési kötelezettsége van a szolgáltatónak akkor is, ha a tulajdonos a helyszínre történő bejutást, vagy a munka akadálytalan elvégzését neki felróható okból, továbbá ismételt szabályszerű értesítés ellenére megakadályozza. A szolgáltatónak ezekben az esetekben is írásban az első fokú tűzvédelmi hatóságot értesítenie kell.⁷

Az értesítési kötelezettség másik esete, amikor a tulajdonos a korábbi ellenőrzéskor jelzett szabálytalan állapotot a soron következő ellenőrzésig nem hátrította el. Ebben az esetben a szolgáltató szintén írásban értesíti a tűzvédelmi hatóságot.

A 2015. január 7-én – megrendelésre, egyeztetett időpontban tartott – kéményellenőrzés alkalmával a közszolgáltató a tanúsítványon mindhárom égéstermék elvezető esetében a „tisztítás, ellenőrzés feltételei” rovatba az 2/a, és „összekötő elem állapota” rovatába a 3/a hibakódokat állapította meg, amely hibákat a következő ellenőrzésig kell kijavítani.

A 2015. július 7-én kiállított tanúsítványon az első két kémény esetében a kijavítandó hibák „egyéb” rovatában 2/a hibakódot, a harmadik kémény esetében pedig a kijavítandó hibákat tartalmazó rész „összekötő elem állapota” rovatban 3/a, és annak az „egyebek” rovatában 2/c hibakódot tüntetett fel.

A 2/a hibakód azt jelzi, hogy nem megfelelő az égéstermék-elvezető tisztítási, ellenőrzési feltétele, a 2/c hibakód azt jelzi, hogy nem megfelelő az égéstermék-elvezető külső állapota, a 3/a hibakód pedig azt jelzi, hogy nem megfelelő az összekötő elem ellenőrzési tisztítási feltétele. A 2015. január 7-én kiállított tanúsítvány egyebek rovatában – feltehetően a 3/a hibakódra vonatkozóan – a szolgáltató előírta a „füstcsövekhez tisztítóablakos könyökidom” beszerzését. A 2/a hibakód tekintetében a szolgáltató nem jelölte meg, hogy a panaszosnak konkrétan melyen hibát kell elhárítania a következő kéményellenőrzésig.

2/3. A vizsgálat megállapításai a „3/a” hibakód tekintetében:

A Főpolgármesteri Hivatal a 2015. április 7-én kelt levelében a csatolt fényképfelvételek alapján azt állapította meg, hogy a „fényképeken látható bilincs-elemek nem biztosítják a roncsolásmentes eltávolítást és visszahelyezést.” A fotók alapján „egyértelműen megállapítható, hogy jelen esetben az összekötő elemek jogszabály szerinti ellenőrzése, tisztítása csakis beépített nyíláson keresztül valósítható meg.” Hivatkozott még arra is, hogy a „FŐKÉTÜSZ Kft. – Üzletszabályzata alapján – az égéstermék-elvezető berendezések tervezéséről, kivitelezéséről és ellenőrzéséről szóló MSZ 845:2012 szabványt alkalmazza. A hivatkozott szabvány 9.2 és 12.9 pontja részletesen rögzíti az összekötő elemek tisztítási és ellenőrzési feltételeit, valamint a tisztítóajtók, -nyílások paramétereit.”

A Katasztrófavédelem a 2015. szeptember 1-jén kelt levelében pedig arról értesítette a panaszost, hogy „A csatolt videofelvételekből megállapítást nyert, hogy a lakásban található összekötőelemek kézzel bonthatóak, tárgyi lakásban a kéményseprő-ipari közszolgáltatás ellátásának szakmai szabályairól szóló 63/2012. (XII. 11.) BM rendelet 1. mellékletében meghatározott rendeltetés szerű bonthatósággal kapcsolatos feltételek fennállnak.” A 3/a hibakód téves alkalmazására figyelemmel a kéményseprő-ipari közszolgáltatót felhívta arra, hogy 30 napon belül a 2015. évi sormunkát pótolja.

⁷ Ksktv. 7. § (3) bekezdés

Tekintettel arra, hogy a sokéves vizsgálati tapasztalatom szerint a panaszosok – a műszaki kérdéseket is tartalmazó – beadványaikban gyakran kifogásolják, hogy a szolgáltató a legújabb szabványokra hivatkozva írja elő újabb műszaki megoldások elvégzését, fontosnak tartom néhány szabványosítással kapcsolatos alapelv rögzítését is e jelentésben.

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy elősegítse a nemzetgazdaság szereplőinek a piacképességhez szükséges korszerű műszaki ismeretekkel való ellátását és a Magyarország által kötött nemzetközi megállapodásokban vállalt, szabványosításra vonatkozó kötelezettségek végrehajtását, megalkotta a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvényt.

A törvény rögzíti a nemzeti szabványosítás célját és a nemzeti szabványosításban az érvényesítendő alelveket, így többek között „az önkéntességet egyrészt a nemzeti szabványosításban való részvétel, másrészt a nemzeti szabványok alkalmazása szempontjából”.

A szabvány alkalmazása a törvény 6. § (1) bekezdése alapján önkéntes. Az önkéntesség választási lehetőséget biztosít a szabvány alkalmazása vagy mellőzése tekintetében. A szabvány közmegegyezéssel elfogadott műszaki dokumentum, amelynek révén általánosan elismert megoldás érhető el.

A szabványok a törvény előírása alapján mindig önkéntesen alkalmazandók. Erre azért van szükség, hogy a szabványok ne akadályozzák a műszaki fejlődést. A szabványosítás alapvető funkciója ugyanis a kereskedelem műszaki akadályainak az elhárítása, ami az Európai Unióban az egységes európai piac működésében kapott kiemelkedő szerepet.⁸

A szabványok a jogszabályokban előírt általános követelmények teljesítésére adnak egy lehetséges megoldást. A szabványokban foglaltaktól tehát el lehet térni, ha legalább azzal egyenértékű más megoldást alkalmazunk és az egyenértékűséget bizonyítani tudjuk.

Az égéstermék-elvezető berendezések tervezése, kivitelezése és ellenőrzése elnevezésű MSZ 845 magyar szabvány alkalmazási területe:

„A szabvány módszereket és eljárásokat ír le a rendszer jellegű és a nem rendszer jellegű, valamint a felújítandó égéstermék-elvezető berendezések tervezésére, kivitelezésére, továbbá azok függőleges részeinek, összekötő elemeinek és a levegővezetékeknek a helyiség légtérétől függő vagy független alkalmazásaira. E szabvány alkalmazási területe kiterjed továbbá a tüzelőberendezés telepítésének feltételeire az égéstermék-elvezető berendezés szempontjából, valamint a levegőellátásra. Tartalmaz még ezen kívül adatokat és eljárásrendet az égéstermék-elvezető berendezések végző átvételéhez, illetve ajánlásokat a használat során szükséges karbantartási és ellenőrzési tevékenységre is. A szabvány összefoglalóan tartalmazza azokat a tudnivalókat, amelyek ismerete szükséges az égéstermék-elvezető berendezések tervezésekor, kivitelezésekor és ellenőrzésekor. Ez a szabvány nem vonatkozik az MSZ CEN/TR 1749 szerinti C1 és C2 módon szerelt gázkészülékek égéstermék-elvezető berendezéseire, valamint a nem fém anyagú, szabadon álló égéstermék-elvezető berendezésekre.”

A fentiek alapján megállapítottam, hogy a Katasztrófavédelem helyesen járt el, amikor a fénykép- és videó felvételekkel alátámasztott műszaki megoldással kapcsolatban megállapította a 3/a hibakód téves alkalmazását.

A szabványok alkalmazására vonatkozó fentebb ismertetett alelvek alapján felhívom a szolgáltató figyelmét arra, hogy az egyébként jól, és biztonságosan működő műszaki megoldások megváltoztatását előírni csupán a legújabb szabványra való hivatkozással nem lehet.

2/4. A vizsgálat megállapításai a „2/a” hibakód, és azzal összefüggő eljárás tekintetében:

Mindkét évi „sormunka” során a szolgáltató a tanúsítványokon a 2/a hibakódot is feltüntette, azonban az egyebek rovatban nem jelölte meg, hogy e tekintetben az égéstermék-elvezetőkön milyen hibákat kell a panaszosnak kijavítania a következő kéményellenőrzésig.

A BM. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a sormunka alkalmával kitöltendő tanúsítványt, és részletesen rögzíti a kitöltés során alkalmazandó hibajegyzéket.

A jogalkotó a kéményellenőrzés során megállapított hiba, hiányosság súlyosságára tekintettel a hibakódokat két csoportba sorolta.

⁸ Magyar Szabványügyi Testület: A szabványokat a testületnél lehet megvásárolni. <http://www.mszt.hu/web/guest/gyik>

Az első csoportba tartoznak azok a hibakódok, amelyek „1. Közvetlen tűz- és életveszélyes állapotok esetében a tüzelőberendezés használata tilos a hiba igazolt kijavításáig!” Ebben az esetben – ahogyan erről már fentebb szó esett – a szolgáltatónak először írásban fel kell hívnia a tulajdonost a tüzelőberendezés azonnali használatának megszüntetésére, és egyidejűleg bejelentést kell tennie az első fokú építésfelügyeleti, illetőleg tűzvédelmi hatóságnak, továbbá gáz-tüzelőberendezés esetén a területi gázszolgáltatónak.

A másik, „egyéb hibák” csoportba tartoznak azok a hibakódok, amelyek megállapítása esetén az ott jelzett hibák kijavítása a következő ellenőrzésig (gáztüzelés és tartalékkémény esetében egy év, szilárd és olaj tüzelés esetében fél év) szükséges, a hatósági eljárás elkerülése végett.

A Katasztrófavédelem panaszvizsgálása eredményeként elrendelte a sormunka ismételt elvégzését, ennek szükségességét pedig azzal indokolta, hogy a tanúsítványon feltüntetett 2/a hibakód vonatkozásában felhívására a FŐKÉTÜSZ Kft. akként nyilatkozott, hogy „az égéstermék-elvezető felső ellenőrzési és tisztítási lehetősége nem volt biztosított (padlásra nem lehetett bejutni) így a padlástéri és tetőn kívüli szakasz nem volt ellenőrizhető.”

A társasház padlásterébe történő bejutással kapcsolatban pedig azt a tájékoztatást adta a panaszosnak, hogy a Ksktv. 9. § (2) bekezdés a) pontja alapján „az ingatlan használója köteles a közszolgáltató 6. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátását lehetővé tenni és az ehhez szükséges feltételeket biztosítani. Miután a padlástér társasház esetében közös tulajdonnak minősül e kötelezettség a közös képviselőt terheli, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a gondok felé kötelezettséget telepítené e kérdésben.” Levelében hivatkozott arra is, hogy a tanúsítvány sormunka elvégzése nélküli pontosítására, módosítására a hatályos jogszabályok nem tartalmazznak rendelkezéseket.

A 2015. december 8. napján kelt levelében a korábban írt tájékoztatását a – FŐKÉTÜSZ Kft. tájékoztatása alapján – a jogszabályok ismertetésén túl még azzal egészítette ki, hogy a kéményseprő-ipari közszolgáltató álláspontja az, hogy a Ksktv. 9. § (2) egyértelműsíti, hogy a szolgáltatás végzésének feltételeit a használónak kell biztosítania.

„A FŐKÉTÜSZ Kft. akként nyilatkozott, hogy a tulajdonosnak abban az esetben kötelessége a kéményseprő-ipari közszolgáltatást egyeztetett időpontban megrendelni, ha a használó ennek az első két meghíúsult munkavégzési kötelezettségnek nem tett eleget (Ksktv. 9. § (3) d pont). A kéményseprő-ipari közszolgáltató arra hivatkozott, hogy üzletszabályzatuk 4.4./b pontjában pontos és közérthető tájékoztatást nyújtanak ügyfeleinknek azon jogszabályi kötelezettségekkel kapcsolatban, mely szerint a padlástérbe feljutás és tetőre kijutás feltételeit nekik kell biztosítani a kéményseprő-ipari közszolgáltatás során, a jogszabályi környezet nem teszi kötelezővé a közös képviselet tájékoztatását a szolgáltatás második időpontja vonatkozásában.

A FŐKÉTÜSZ Kft. a közös képviselet tájékoztatásával kapcsolatban a jogszabályokban előírt gyakorlatot követi, a törvényben foglalt tulajdonosi kötelezettség teljesíthetősége érdekében a közös képviselet levelben tájékoztatja a másodszor is zárva talált lakásokról. A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelet 8. § (6) bekezdésében foglaltak szerint: *Amennyiben a Közszolgáltató Társasházak esetén a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló törvény szerint meghatározott második alkalommal sem tudja elvégezni az időszakos ellenőrzést és a szükség szerinti tisztítást, a közös képviselet levelben tájékoztatja arról, hogy az ismételt értesítés ellenére mely lakások esetén maradt el a közszolgáltatás igénybevétele.*

A FŐKÉTÜSZ Kft. értesített arról, hogy tájékoztató levelükben minden esetben felhívják a figyelmet a szolgáltatás 30 napon belüli megrendelési kötelezettségre.

A FŐKÉTÜSZ Kft. álláspontja szerint a közszolgáltatás feltételeinek biztosítása minden esetben használói kötelezettség, amelyek egyértelműen körül írottak a jogszabályokban, illetve az üzletszabályzatában, az ellenőrzések elvégzése érdekében a szükséges lépéseket a használónak kell megtennie a fentiekben kifejtettek alapján. A FŐKÉTÜSZ Kft. előadta, hogy a tulajdonosi tájékoztatást a közös képviseletnek küldött levelben megtette, a 2/a hibakód az ellenőrzési feltételek hiányosságát jelezte, az feltételezhetően a használói kötelezettségek hiányára vezethető vissza.”

A Katasztrófavédelem panaszvizsgálása eredményeként a fenti indokolás több tekintetben aggályos, ami arra vezethető vissza, hogy a tényállást nem tisztázta, és a szolgáltató nyilatkozatát, jogszabályokra való hivatkozását kritika nélkül tolmácsolta a panaszosnak.

A beadványból, és a sormunkák alkalmával kiállított tanúsítványokból egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos 2015. január 7-én egyeztetett időpontban, és 2015. július 27-én pedig a meghirdetett első kéményellenőrzésen személyesen jelen volt, ebből pedig az következik, hogy a szolgáltató nem hivatkozhatott arra, hogy a panaszos hibájából maradt volna el a közszolgáltatás elvégzése a padlástérben.

Társasházról lévén szó életszerűtlen, és aggályos a padlástérbe való bejutás elmaradására való hivatkozás tekintettel arra – ahogyan azt a Katasztrófavédelem is megállapította –, hogy a padlástér közös tulajdonnak minősül, és a társasházban lévő többi lakást kiszolgáló égéstermék-elvezető is ott, illetve a szintén közös tulajdonban lévő tetőn kívül helyezkedik el. Ez esetben felmerül az a tisztázandó kérdés, hogy vajon a többi lakáshoz tartozó kéményt ellenőrizték-e, illetve ha azok esetében már első alkalommal elvégezték a közszolgáltatást, miként maradhatott ki, egyáltalán kimaradt-e a panaszos lakásában lévő tüzelőberendezéseket kiszolgáló égéstermék-elvezetők padlástéri vizsgálata. Ha a szolgáltató állítása szerint a panaszos hibájából maradt el a padlástérben az ellenőrzés, akkor tisztázni kellett volna, hogy mi alapján állapította meg a szolgáltató a következő kéményellenőrzésig kijavítandó 2/a hibakódot.

Tisztázni kellett volna azt is, hogy a kéményellenőrzésen személyesen jelen lévő panaszos felróható magatartása akadályozta-e meg a padlástérbe való bejutást, illetve a szolgáltató kérte-e a panaszostól a padlástérbe való bejutás lehetővé tételét. Amennyiben a szolgáltató arra hivatkozik, hogy az egyébként jelen lévő tulajdonos „kötelezettségszegése miatt” nem tudták elvégezni a padlástérben a kéményellenőrzést, a szolgáltatónak a Ksktv. 7. § (3) bekezdésében rögzítettek szerint kellett volna eljárnia: *„Ha az égéstermék-elvezető állapotának időszakos ellenőrzése, tisztítása, műszaki felülvizsgálata – az ingatlan használója e törvényben meghatározott kötelezettségének elmulasztása miatt – meghiúsul, a közszolgáltató értesíti a tűzvédelmi hatóságot.”*

A Katasztrófavédelemnek vizsgálnia kellett volna azt is, ha a szolgáltató nem tudott bejutni a padlástérbe, és nem vizsgálta meg az égéstermék-elvezetőket, hogyan alkalmazhatta a BM rendelet 2. mellékletében 2/a ponttól a 2/h pontig részletesen felsorolt hiba leírás bármelyikét, amit az ingatlantulajdonosnak csak a következő ellenőrzésig kell kijavítania.

A szolgáltató 2015. szeptember 10-i keltezéssel a társasház lépcsőházának nyilvános falára kiragasztott egy, a kizárólag az éves kéményellenőrzés meghirdetésére szolgáló formanyomtatványt, amelyen a panaszosnak üzenetet küldtek, hogy a Katasztrófavédelemmel folytatott levelezése ügyében, a megjelölt telefonszámon időpont egyeztetés céljából vegye fel velük a kapcsolatot.

Ezt követően 2015. november 4-i keltezéssel, a Katasztrófavédelem utasítására való hivatkozással a szolgáltató a társasház lépcsőházának nyilvános falára ismét kiragasztott egy újabb, ugyancsak az éves kéményellenőrzés meghirdetésére szolgáló formanyomtatványt immár azzal, hogy 2015. november 12-én 11 és 15 óra között kéményellenőrzést végeznek a katasztrófavédelem utasítására. A nyomtatvány felső sarkában kézzel írottan feltüntette még a panaszos nevét, és címét is.

A szóban forgó formanyomtatvány csak az első kéményellenőrzés meghirdetésének a céljára használható fel, különös tekintettel arra, hogy nagy betűkkel kiemelten az épületben lakó ingatlantulajdonosoknak, lakóknak szól azzal a felhívással, hogy a lakásokba való bejutás tegyék lehetővé. A második kéményellenőrzés meghirdetésére a fentebb már részletezett eljárás szerint a Kgy. rendelet mellékletében szereplő személyre szóló, szigorú számadású kétpéldányos formanyomtatványt lehet csak alkalmazni.

Mindezekre figyelemmel megállapítottam, hogy kizárólag az első kéményellenőrzés meghirdetését szolgáló formanyomtatvány konkrét, egyedi vitás ügyek kivizsgálásával kapcsolatos üzenetek küldésére nem használható fel, különös tekintettel arra, hogy a formanyomtatvány a házban lakó összes tulajdonosnak, lakáshasználónak szól.

Az alkotmánybíróági gyakorlat alapján egyértelműen jogbizonytalanságot teremt, ha egy közigazgatási, illetve közszolgáltatást végző szerv az állampolgárokat túlbuzgóságból vagy a jogszabály hibás értelmezésből eredő indokolatlan zaklatásnak teszi ki.⁹ Noha a tisztességes eljáráshoz való jog a gyakorlatban elsősorban a közigazgatási hatóságok eljárása során nyer értelmet, az ügyfelekkel, szerződéses partnerekkel, kapcsolatos eljárásai során a közszolgáltatást végző szervektől is elvárható. Mindezekre figyelemmel megállapítottam a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogával összefüggésben a visszásságot.

4/ Jogorvoslat (Főpolgármesteri Hivatal, Katasztrófavédelem)

A jogorvoslatához való jognak fontos eleme, hogy tényleges és hatékony legyen. A jogorvoslatnak fogalmilag és tartalmilag is magában kell foglalnia a bekövetkezett jogsérelem orvosolhatóságát.¹⁰

A 2013. január 1-jén hatályba lépett Ksktv. 12. §-a jelentős változásokat hozott a jogorvoslat téren, amikor a tűzvédelmi hatóságot hatósági felügyeleti jogkörrel ruházta fel. 2013. január 1-jétől a kéményseprő-ipari közszolgáltatás hatósági felügyeletét a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, mint tűzvédelmi hatóság látja el. Ezen rendelkezés célja az, hogy megfelelő hatósági felügyelet alatt, ellenőrzött keretek mellett folyjék a kéményseprő-ipari közszolgáltatás végzése, a szankcionálás lehetőségét is biztosítva, továbbá lehetőséget nyújt a kötelezett számára is, amennyiben eredménytelen a vitás ügyek rendezése a szolgáltatóval.

Ennek keretében többek között folyamatosan vizsgálja a közszolgáltató tevékenységét, eljár a hatáskörébe tartozó az élet- és vagyónbiztonság közvetlen veszélyeztetése esetén. Eljár az égéstermék-elvezető szakszerűségét igazoló szakmai nyilatkozatok kiadására vonatkozó vitás ügyekben, és felülvizsgálja felügyeleti szervként a panaszos által vitatott, a közszolgáltató által kiadott szakmai nyilatkozatok tartalmát.¹¹ Hatósági felügyeleti jogkörében kell eljárnia az ingatlan használója, tulajdonosa megkeresése alapján, ha a hatósági eljárásokat megelőzően panaszával – igazolható módon – a közszolgáltatóhoz vagy az ellátásért felelős önkormányzathoz fordult és az nem vezetett eredményre.¹²

A fentiekkel kapcsolatos hatósági eljárásokat a Ksktv, a végrehajtására kiadott Vhr., az BMr., valamint a Korm. rendelet határozza meg. Fontos kiemelni, hogy a hatósági eljárást a Ket. szerint kell lefolytatni, attól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben arra a Ket. felhatalmazást ad. Közigazgatási hatósági eljárás kérelemre, illetve hivatalból indulhat meg.

A hatóságnak tehát egyrészt úgy kell döntést hoznia, hogy a döntésének megalapozottnak kell lennie, ennek pedig elengedhetetlen feltétele a tényállás tisztázási kötelezettsége. A Ket. egyik legfontosabb elve a szabad bizonyítás, amelyet csak törvény korlátozhat.

A Főpolgármesteri Hivatal panaszvizsgálását azzal a – jogszabálynak megfelelő – tájékoztatással zárta, hogy „amennyiben a Főpolgármesteri Hivatal Ksktv. 9. § (4) bekezdése alapján lefolytatott eljárását eredménytelennek tartja, panaszával a Ksktv. 12. § (2) bekezdése, valamint a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés h) pontja alapján 2013. január 1-jétől – a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez – a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóságához, mint a FŐKÉTÜSZ Kft. szakmai felügyeleti szervéhez fordulhat.”

Mivel a panaszos a fentebb már ismertetett állásfoglalással és a magyar szabványra való hivatkozással nem értett egyet, az addig keletkezett iratanyag csatolásával 2015. május 20-án a Ksktv. 12. § (2) bekezdés c) pontja és (3) bekezdése alapján beadványt nyújtott be a Katasztrófavédelemhez, amelyben a FŐKÉTÜSZ Kft. és a Főpolgármesteri Hivatal döntésének felülvizsgálatát kérte a csatolt bizonyítékok alapján.

⁹ Vö. 49/1995. (VI. 30.) AB határozat

¹⁰ Vö.: 23/1998. (VI. 9.) AB határozat.

¹¹ Ksktv. 12. § (3) bekezdés

¹² Ksktv. 12. § (2) bekezdés c) pont

A Katasztrófavédelem 2015. május 21-én kelt levelében arról értesítette a panaszost, hogy – a Ksktv. rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával – beadványát a Pkbt. alapján fogják megvizsgálni.

E véleménnyel szemben megállapítható, hogy az említett kérdéskört szabályozó jogszabályok nem tesznek említést arról, hogy a Ksktv. 12. §-ában nevesített hatósági ügyek kivizsgálása során a Pkbt. rendelkezéseit kellene alkalmazni.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a Pkbt-ben szabályozott közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja, így a panaszosok egyedi problémái semmiképpen sem sorolhatók e kategóriában, annak való megfeleltetésük fogalmilag kizárt. A Pkbt. „panasz” kategóriája szerint a panasz egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére is irányulhat kizárólag abban az esetben, ha elintézése nem tartozik más – így különösen bírósági, közigazgatási – eljárás hatálya alá.

Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy a Pkbt. csak kivételesen alkalmazható, konkrét, egyedi ügyek jogorvoslására alkalmatlan, tekintettel arra, hogy az e törvény alapján alkalmazható eszközök nem elégségesek ahhoz, hogy a panaszosok konkrét kifogásai megfelelő mélységig felderíthetők, kivizsgálhatóak legyenek. Az ismertetett ellentmondásos jogalkalmazással szemben a Ksktv. 12. §-a kifejezetten hatósági eljárásról rendelkezik. A tűzvédelmi hatóság egyrészt regisztráló hatóság (közhiteles hatósági nyilvántartást vezet a közszolgáltatási tevékenység végzésére jogosult közszolgáltatókról)¹³, másrészt hivatalból hatósági ellenőrzéseket folytat¹⁴.

A tűzvédelmi hatóság hatósági eljárás keretében jár el az ingatlantulajdonossal szemben a közszolgáltató kezdeményezésére indított eljárásban¹⁵, és ugyancsak hatósági eljárás keretében jár el az ingatlantulajdonos/használó megkeresése alapján a szolgáltatóval szemben indított hatósági eljárásokban.¹⁶ Mindkét eljárásban a Ket. szabályai szerint a felek (úgy a közszolgáltató, mint az ingatlantulajdonos) ügyféli pozíciót töltenek be. A Ksktv.-ben szabályozott hatósági eljárások tekintetében első, illetve másodfokon eljáró tűzvédelmi hatóság hatáskör és illetékességi szabályait a Korm. rendelet pontosan rögzíti.

A Katasztrófavédelem a tényállás tisztázása nélkül, csupán a szolgáltató ellentmondásos nyilatkozataira hivatkozva, panaszvizsgálás címén nem rendelhetett volna el újabb kéményellenőrzést. A tényállás teljes körű feltárását követően kötelezést akár az ingatlan tulajdonosával szemben, akár a szolgáltatóval szemben első fokú tűzvédelmi hatósági jogkörben – jogorvoslat biztosításával – határozatban lehetett volna megállapítani.

Vizsgálatom során megállapítottam, hogy a Katasztrófavédelem a panaszos által kezdeményezett hatósági eljárás lefolytatása helyett – a tényállás tisztázásának a mellőzésével, a kifogásolt szolgáltatói nyilatkozatok kritika nélküli elfogadásával – a Pkbt-re hivatkozva tájékoztató levéllel zárta a vitás ügyet, amelyhez nem fűződik joghatás, és ez által a további jogorvoslati lehetőség is (első fok, másodfok, bíróság) ki van zárva.

A Ket. alapelvi szinten rögzíti, hogy a hatóság az érintett ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valóság-hű tényállásra alapozza. Amennyiben a hatóság nem tisztázza vagy nem kellő mértékben tisztázza a tényállást, megalapozatlan döntés születik, amely súlyos eljárásjogi hibának minősül, a született döntés pedig jogszabálysértő. Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy a jogorvoslatnak fogalmilag és tartalmilag is magában kell foglalnia a bekövetkezett jogsérelem orvoslathatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat]. A fent kifejtettekre figyelemmel megállapítottam, hogy a vizsgált hatósági eljárásban az Alaptörvényben biztosított érdemi jogorvoslatról nem beszélhetünk, ennek következtében a panaszos tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joga sérült.

¹³ Ksktv.: 12. § (1) bekezdés

¹⁴ Ksktv.: 12. § (2) a) pont és (4) bekezdés

¹⁵ Ksktv.: 12. § (2) bekezdés b) pont

¹⁶ Ksktv.: 12. § (2) bekezdés c) pont és (3) bekezdés

Intézkedéseim

A feltárt alapvető jogokat érintő visszásság orvoslása érdekében – a 2016. július 1-jén hatályba lépett jogszabályváltozásokra is tekintettel – az Ajb. 32. §-a alapján a jövőre nézve a következőket kezdeményezem:

- Felkérem a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság vezetőjét, hogy intézkedjen annak érdekében, hogy amikor a hatóság nem a Ket. szerint indult eljárás keretében, hanem panasz vagy közérdekű bejelentés alapján jár el, a tényállás teljes körű feltárása és a megfelelő jogszabály alkalmazása maradéktalanul megtörténjen.
- Felkérem a FŐKÉTÜSZ Kft. Igazgatóját, hogy a magyar szabványokra való hivatkozás során a jelentésben feltárt, a törvényben rögzített alapvető megállapításoknak megfelelően járjon el.

Budapest, 2017. január

Székely László